

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΑΓΓΕΛΟΣ Ή ΣΑΤΑΝΑΣ ;

Του κ. ΔΗΜΟΣΦ. ΒΟΥΤΥΡΑ

Είταν ωραία, αληθινή, η εποχή εκείνη. Ναι, δεν είχε χρώμα, άλλ' είχε κάτι άλλο, την εὐθυμία, τη χαρά. Με το παραμικρό γινόμαστε εὐθυμοί, ή χαρά πηδούσε μέσα μας. Πόσο μοιάζαμε με τα πουλάκια, που πολύ συχνά και μάδεια την μεγαλύτερη εὐτυχία του κόσμου.

Στό μικρό δωμάτιο της ταβέρνας του γέρο-Δημητρου μαζεώναστε καμμι δεκαριά τότε. Τά χρήματά μας, πενταροδεκάρες. 'Αλλ' είμαστε, όπως είπα, είμαστε γεμάτοι από χαρά, από εὐθυμία. Και άφορμή ζητούσε αυτή να φανεί. Λίγο κρασί, να ή άφορμή. Και χωρίς ακόμα να βραχεί ο λάρυγγας άπ' αυτό, τό τραγουδι ξεπετιόταν.

Και αντίλαοσε ή γειτονιά σά νάχαμε πει όκάδες κρασί κ' αυτό να μās είχε δώσει την εὐτυχία. Και ίσως πολλοί, που μās άκουγαν, θά ειπαν :

— Μωρέ γλέντια κάθε βράδι !.. Αυτοί οτι παίρνουν στο κρασί τά ρίχνουν. 'Ετσι θά πάν χαμένοι !

'Αλλοι εκτός από μās δεν έρχόντουσαν σαυτό τό δωμάτιο. 'Ισως γιατί κάναμε μεγάλο θόρυβο με τίς συζητήσεις μας και με τό τραγούδι μας. 'Όταν παύαμε τό τραγούδι, θά συζητούσαμε σά νάμαστε έτοιμοί να πιστοϋμε. 'Όσοι έκαναν άπόπειρα να έρθουν, ή έφυγαν σέ λίγο, ή δεν ξανάθθαν άλλοτε και.

'Αλλά μία βραδιά ήρθε μία παρέα από τέσσερους. Οι τρεις είτανε νέοι, ο τέτατος άσπρομάλλης. Και οι τέσσεροι όμως καλοντύμενοι.

Αυτοί φάνηκαν με εύχαριστη να παρακολουθούν τό τραγούδι μας. Και σ' ένα τραγουδάκι μας έαφνικά ο άσπρομάλλης κύριος ένωσε τή φωνή του με τή δική μας.

'Απ' αυτό και από ένα κέρασμα έπειτα, που μās ήρθε όπως τό μάνα στούς 'Εβραίους, πιάσαμε σχέση. Τραγουδήσαμε μαζί, είπαμε πολλά, συζητήσαμε. Και στό τέλος ο άσπρομάλλης ειπε μόνος του ένα τραγουδάκι λαϊκό, τής εποχής :

*Περβολαριά, τό μάτια σου
διαν τό χαμπλώνεις,
διαν τό παίξεις και γελάς,
ισαχλίνα μου περβολαριά,
μέσ' στήν καρδιά με σφάζεις.*

Σά να τόν βλέπα μου φαίνεται ακόμα. Στρογγυλοπόσωπος και σχεδόν δίχως οντίδες. 'Όταν τραγουδούσε άνοιγε λίγο μόλις τό στόμα του. Είχε όμως κάτι δόντια, μία σειρά δοντιών. Τώρα ψευτικά είτανε, αληθινά ; Πολλά έμαθα έπειτα γι' αυτόν, για τό δόντια του δεν έμαθα, ούτε ρώτησα...

'Από τή βραδιά κείνη κάθε βράδυ είταν κ' αυτός και ή παρέα του εκεί. Καθόντουσαν πιά μαζί μας. Και είταν και οι τέσσερες δικηγόροι. 'Ο άσπρομάλλης που λεγόταν Σαδίλης, φαινόταν νάχε τόν παρά, γιατί κάθε βράδι, έξόβευε άρκετά. Αυτό ανάγκασε τό Νικήτα, τό φιλόσοφο τής παρέας μας, να πεί :

— 'Ο θεός, ο θεός Ιάκχος θά μās λυπήθηκε, που μās είδε, τέτοιους προσηγητάδες να μην άπολαμβάνουμε,

όπως μās πρέπει, τήν εύλογία του, πούχει ο κύριος Δημητρός κλεισμένη σά βαρέλια του, και μās τόν έστειλε αυτόνα !.. 'Αρα αυτός ειπε σταλμένος άπ' τό θεό ! Να τό πιστέψετε !..

Και μεις τό πιστέψαμε...

'Ενόμιζα τό Σαδίλη γεροντοπαλλήκαρο, άλλ' ένα βράδι που άρχισε νάρθει, μάθαμε άπ' τήν παρέα του, πώς είχε παντρευτεί κ' είχε και τρία παιδιά μεγάλα. Τόνα είτανε μάλιστα, παντρεμένο, και τάλλα δύο σπουδάζανε στήν Εύρώπη.

Είχε σταθεί όμως, ο Σαδίλης άτυχος στήν παντρεία του. 'Η γυναίκα του, όταν είταν ακόμα μικρά τά παιδιά του, τόν άφησε, πήρε κάποιον κέφυγε. Και ο Σαδίλης ποτέ δεν τής είχε φερθεί βάρβαρο, ποτέ δεν τής είχε πει κακό λόγο. Αυτό οι νέοι δικηγόροι, τόχαν μάθει από πολλούς πούξεραν καλά τό σπύτι του, τή γυναίκα του. Είταν τέτοια γυναίκα.

'Από τότε ο Σαδίλης, άφου έκλεισε τά παιδιά του σέ σχολείο και πήρε και τό διαζόγιο, άρχισε αυτή τή ζωή. Εύρισκε φίλους, στανάδελφους, πήγαινε στίς ταβέρνες, έπινε, τραγουδούσε. 'Όταν οι φίλοι του παντρευόντουσαν, ή έφευγαν, εύρισκε άλλους...

Αυτό τό άτύχημά του μās έκανε όλους να τόν συμπάθησουμε περισσότερο. Βλέπαμε τώρα, όχι ένα γλεντζέ, ή γερογλεντζέ, άλλ' έναν άνθρωπο χτυπημένο, που για να μη αισθάνεται πολύ τό χτύπημα έκανε αυτά.

Και μόνο τό βράδι, τήν ήμέρα ποτέ. Τή νύχτα μόνο, που θά ζητούσε τό φώς του σπιτιού, του χαμένου σπιτιού του, τή σύντροφό του, τά παιδιά του, για να νάποφγει τή στενωχώρα αυτή τή μεγάλη, έτρεχε στίς φωτιμένες ταβέρνες για να πει σά νέος, να τραγουδήσει ακόμα...

'Ενα βράδι μās ήρθε άργά. Αυτό γινόταν πολλές φορές, όταν είχε δουλειά. 'Εφερε μαζί του και σαρδέλλες...

— Νικήτα, ειπε, στό φιλόσοφο τής παρέας μας, κοίτα, για σένα τής πήρα !..

— 'Α καλά έκανες και σ' εύχαριστώ πολύ, του άπάντησε ο Νικήτας.

'Εδωσε ο Σαδίλης στό παιδι να καθαρήσει τίς σαρδέλλες, κ' έάθησε περιμένοντας τό φαί του, που θά τούφερνε ο γέρο-Δημητρός.

— 'Εχω πολλά να σάς πώ, μās ειπε, άμα φάω...

Και άμα έφαγε και ήπιε τό πρώτο ποτήρι παίρνοντας με τό τηρούνη του λίγη σαρδέλα και κρατώντας τήν σά γάδεια να μιλήσει γι' αυτή, μās ειπε :

— Θά σάς πώ ένα παράδοξο όνειρο που είδα τό άπόγευμα... Καθώς έξερτε, πλαγιάζω λίγο τό άπόγευμα... Λοιπόν, πρέπει να σάς πώ πρώτα, πώς έγώ στή χόση και στή φέξη βλέπω όνειρα... Εδντως... Γιατί άλλοιώς, άλλοιμονο σέ μένα... Είδα λοιπόν, αυτή τή φορά όνειρο... Νικήτα, να προσέξεις καλά γιατί θέλω να μου τό έξηγήσεις... Δες πώς έξηγεις τά όνειρα ; 'Ε, έδώ σέ θέλω : 'Εγώ τά πιστεύω... μην κανείς έτσι, Γιώργο, τά πιστεύω κ' 'Εχω άποδείξεις ότι πολλά λένε !.. 'Όταν είτανε να μουρθεί κεινο τό κακό, έξερτε, τί έβλεπα μέρες, νομίζεις ;... 'Ανεμοστρόβιλους, σειμούς ! 'Ανεμοστρόβιλος μέσ' στό σπύτι, να πεσά μαξιλάρια, στρώματα, κρεβάτια κάτω... Τώρα τό λέω... Πρόσεξε όμως, Νικήτα :

— Για λέγε, του ειπε ο Νικήτας κέρασε τά δάχτυλα σά μακαρά του μαλλιά και προσπάθησε να τά σηκώσει όρθια.

— Είδα πώς πέθαινα ! 'Αλλά έξερτε που βρισκόμουνα ; Στίς

πλάκες κάτω μιανής έκκλησιās !... Κάτω ξεπλωμένους !... Βλέπω λοιπόν, και είμαι μόνος κατόμιος, βλέπω και μπαινει ένας παπς και νδρχεται πολυ κοντά μου, κρατώντας κάτι, σά μετάδοση... 'Αλλά άμα έσκυψε κοντά στο πρόσωπό μου, δεν είταν πιά παπς, δεν είταν, είταν μιá γυναίκα, μιá κόρη... πούχα γνωρίζεις όταν είμωνα νέος, ή πρώτη μου αγάπη !... 'Η 'Ανθή !... Δεν ξεφρετε σε τί μελαγχολία έπεσα όταν ξύπνησα !...

— Για λέγε, λέγε, του είπε ο Νικήτας και σήκωσε με τά δάχτυλά του τά μαλλιά του πάλι.

— Τι νά πώ ;...

— Δεν τó τελείωσες τόνειρο, του άπήντησε, ο Νικήτας, κοιτάζοντάς τον με τά μαλλιά όρθωμένα.

— Ναι, έκανε αυτός και άναστéναξε, ναι, είταν ή 'Ανθή... Και στα χέρια της κρατούσε ένα μεγάλο μήλο κατακόκκινο...

— Τό μήλο τó περιήρημ, πετάχτηκα έγώ και είπα.

— 'Ε, έ, έκανε ο Νικήτας σηκώνοντας τó χέρι του.

Κ' έπειτα στο Σαδίλη :

— Αυτό τόνειρο έχει σημασία μεγάλη. Είπες, αυτή είταν ή πρώτη σου αγάπη...

— Ναι, ναι, ή πρώτη μου αγάπη !... Δυό γυναίκες αγάπησα, αυτή είταν ή πρώτη, ύστερα μιá άλλη... μιá...

— Ξέρουμε, ξέρουμε, του είπα έγώ.

— 'Α, έκανε αυτός και με κοίταξε, έρριξε και μιá ματιά στους άλλους...

— 'Ανθρώπινα : είπε σοβαρά ο Νικήτας, τώρα στο όνειρο...

— Λέγε, έξηγα τó, κι' άν πετύχεις θά σε άναζηρῶς μεγάλων έξηγητήν των όνειρων !...

— 'Α, όχι, μου άρκει νά με λένε φιλόσοφο !

— 'Οπως θέλεις...

— Κάτι καλό θά σου έρθει και από γυναίκα !...

— 'Από γυναίκα !... Μή μου τó λές !...

— Και όμως τόνειρο είνε ολόφάνερο...

— 'Ω, άλλοίμιγο !... Φαντασθήτε νά δω καλό από γυναίκα έγώ !...

Και ο Σαδίλης γέλασε ένα γέλιο πούχε και δόση πίκρας.

— Γιατί...

— Πρώτον είμαι γέρος παιά και δεύτερο, κι' άν δεν είμουν δε θάθελα νά μπλέξω με γυναίκα. 'Από τότε πού έπαθα κείνο, πού είπατε πώς τó ξέρετε, έγινα μισογύνης. Τή γυναίκα τήν ήθελα για μιá στιγμή για άπόλαυσι. 'Ηθελα και τó σπύτι, ήθελα νάχω σύντροφο και μη ρωτάτε τί πάθαινα, τί στενοχώριες. Είχα και τους φίλους πού με βιάζανε νά ξαναπαντρωθώ για νά λησμονήσω. 'Αλλο πάλι κι' αυτό !... Και μιá φορά άλλαξα άπόφαση και θέλησα νά ξαναπαντρευθώ... Και τί νομίζετε πού έκανε αυτό ; Για άκούστε νά γελάσετε :

'Απ' τó παράθυρο τής κατοικίας μου, είδα μιá μέρα έναν άγριάνθρωπο νά βάζει τó σκυλί του, ένα μαντρόσκυλο, ν' άρπάξει κάτι παιδάκια... Τά παιδάκια φεύγανε τρομαγμένα με φωνές, κνηνημάτα άπ' τó σκυλί και σε λίγο πού τά έχασα πίσω από μάντρες, άκουσα κλάματα και φωνές πού ζητούσαν βοήθεια...

Μετά λίγη ώρα, πού τόχα λησμονήσει, βλέπω πολλά παιδιά νά φαίνονται με πέτρες στα χέρια, ξαναμμένα και νά φωνάζουν :

— Σκοτωμό στά σκυλιά !...

'Ενα σκυλάκι μικρό, αδύνατο, με μακρουλή μούρη, τó θυμούμαι καλά, και μικρή τρίχα, πού περνούσε, άμα τά είδα σάθηκε με τó ένα πόδι τó μπροστινό ύψωμένο...

— Χτυπάτε το !...

— Σκοτωμό στά σκυλιά !...

Τό σκυλάκι στράφηκε κ' έφυγε δραμαίο, άκολουθούμενο από τά παιδιά, πού κάθε τόσο του πετούσαν και πέτρες...

Αυτή ή σκηνή ή οι σκηνές, μ' έκαναν νά σκεφτώ άλλοιώς. Βοήθηκα πώς έμοιαζε τó δικό μου μίσος για τίς γυναίκες με των παιδιών στα σκυλιά...

— 'Α, βλέπεις, του είπε ο Νικήτας.

— Ναι, έτσι είταν, αλλά νά και μου ξανάρθε πάλι κείνη ή σκέψη δυνατή. Κι' άν αυτή ή νέα μοιάζει με τήν άλλη ; Οι γυναίκες οι καλές, όπως και οι καλοί άντρες, είνε λίγες. 'Αν θά πάρο κανένα διάβολο πάλι πού θά με ποτήσει άλλο δηλητήριο ;... Μιá κόρη άλήθεια γνώρισα, πού θά γινόταν έξαιρετική γυναίκα, νοικοκυρά...

— Ποιά ; σάτησε ο Νικήτας.

— 'Εκείνη ή πρώτη μου αγάπη, ή 'Ανθή... Θά σάς τó πώ... Στην πατρίδα μας, στο νησί μας εκεί είταν... Καθόμαστε κοντά, δίπλα. 'Από μικρός τήν αγαπούσα, κ' ύστερα μεγάλος, έφηβος, κα-

τώρθωσα νά μου πει, πώς μ' αγαπά κι' αυτή. Τι χρόνια ευτυχισμένα ! τί καιροί ! 'Α, πόσες νύχτες δε μιλήσαμε στην ταράτσα του σπιτιού μας ώρες ολόκληρες... Μέσ' στην ήσυχία τής νύχτας, ο ένας κοντά στον άλλον, τά λέγαμε. Οι ψυχές μας βρισκόταν πολυ κοντά, άγκαλιασμένες !... Και όχι μιá φορά μās έφεραν στον έαυτό μας, οι πετεινοί πού λαλούσαν...

— Ξημερώματα !... Έλεγα τότε.

— Πάμε, πάμε !... μου άπαντούσε εκείνη.

— Και πρέπει νά σηκωθῶ πρώτ, γιατί δε διάβατα μαθηματικά :

— Κι' έγώ τó ίδιο.

Μετά, μετά ήρθα στην 'Αθήνα φοιτητής. Είχαμε άλληλογραφία κρυφά. 'Εκει σπουδαζα και είμουν τó θυμάμαι καλά, στον τρίτο χρόνο, μαθαίνω άπ' αυτή τήν ίδια, πώς κάποιος τή ζητούσε σε γάμο... Τάπαρωτῶ όλα και πάω στο νησί μας και τή ζητώ κι' έγώ, 'Ο πατέρας όμως τής έδιάλεξε τόν άλλον και τής έδωσε, γιατί είχε καλύτερη θέση, ήταν σοβαρότερος...

'Εδώ διέκοψα τó Σαδίλη έγώ.

— Καλά, του είπα, ο πατέρας θά τόν έπαιρνε, πού τόν διάλεξε, δε ρώτησε τήν κόρη ;...

— 'Ηξερε τή συμπάθειά της, αλλά τή συμβούλεψε νά πάρει εκείνον. Και είταν ένας άσχημος !... Τιμός όμως...

— Και σύ πώς άφησες έτσι τó πράγμα, δεν κοίταζες, δεν φρόντιζες, νά τήν έκλεβες !...

— Προσπάθησα, άλλ' αυτή άκουσε τόν πατέρα της, και γι' αυτό τήν εκτίμησα πολυ και λέω πώς αυτή είταν άπ' τίς έξαιρετικές γυναίκες !...

— 'Ω, ό !... 'Αν άγαπούσε όμως με τά σαστά της, θά τά πετούσε όλα και θά σε άκολουθούσε !...

— Μά στάσου, στάσου, έκανε ο Σαδίλης κουνώντας τά χέρια του νευρικά, αί τή πού πήρα έτσι, πού δεν ήξερα πώς νά τήν περιποιηθῶ, ενώ αυτή για όλα αυτά έφυγε πετώντας τά πάντα μ' έναν παλιάνθρωπο, αυτή ;, αυτήν ξέρεις πώς τήν πήρα ;... Τήν εκλεψα, κλεφτήκαμε, άφησε τους γονείς της, τó σπύτι της και μ' άκολουθήσε !...

Δημοσθ. Ν. Βουτυράς

✱

ΠΟΙΚ ΛΑ

Η ΚΡΕΜΑΣΤΕΣ ΓΕΦΥΡΕΣ

Ποιος νομίζετε ότι έδωκε πρώτος άφορητή στην επινόηση των κρεμαστών γεφυρών ;

Μή γελάσετε άν άκούσετε ότι ο πρώτος έπινοητής των είνε ή... άράχνη.

Πόσες νύχτες στην ταράτσα του σπιτιού μας...

'Ο Σαμουελ Μπράουν ένα πρωτ ένω περπατούσε στον κήπο του και συλλογίζονταν τó φτηνότερο τρόπο για τó χτίσιμο ενός γεφυριού, είδε ξαφνικά τó δραμαλάκι φραγμένο με λεπτότατα νηματάκια άράχνης.

'Αμέσως γεννήθηκε στο μυαλό του ή φωτεινή ιδέα νά πλέξη κατά τó σχέδιο εκείνο γεφυρί με σιδερένιες άλυσσιδες. 'Ετσι επινόηθη ή κρεμαστή γέφυρα.

'Αλλά και ένας άλλος 'Εγγλέζος μηχανικός ο 'Ισαμπόρτ Μπρουνελ ένεπνεύσθη μιá έφευρεση του από ένα άλλο ζώο. Είλε μιá μέρα κάποιον σκυληκάκι νά τρυπῆ ένα ξύλο πρὸς διάφορες κατευθύνσεις και ύπερα για νά στερεώση τή μικροσκοπική του ύπόνομο τήν άλειψε ολόγυρα με κάποια βερνικώδη ουσία πού τήν έχυνε από τó στόμα του.

'Ο Μπρουνελ εκλεψε τó σχέδιο τού σκυλικιού άνοιξε τόν ύποβρυχίο δρόμο στον Τάμεση, ένα από σπουδαιότερα έργα τής μηχανικής.

Τό «Μπουκέτο» εύρίσκεται στην εύχάριστο θέσι νά σάς αναγγείλη, δε απέκτησιν ή ήδη, και τήν **Αυτοβιογραφίαν** τού άλχημονου θεατρικού συγγραφέως, ποιητού, σατυρικού, μυθιστοριογράφου **ΠΟΛΥΒΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΥ** ή όποια έγγραφη ύπό τού πολυκλαύστου λογοτέχνου όλίγον καιρόν πρὸ τού θανάτου του και τήν όποιαν θ' άρχίση νά δημοσιεύη προσεχώς.